

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Військовий інститут

Кафедра військової політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник начальника інституту

з навчальної роботи

к.пед.н., доцент

полковник

"

О.ПРОХОРОВ

20 19 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
"МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ТА
ЗАСТОСУВАННЯ ПІДРОЗДІЛУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ"
для курсантів**

галузь знань

06 Журналістика
07 Управління та адміністрування
08 Право
19 Архітектура та будівництво
29 Міжнародні відносини

спеціальність

035 Філологія
291 Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії
061 Журналістика
072 Фінанси, банківська справа та
страхування
081 Право
193 Геодезія та землеустрій

освітній рівень

Магістр

освітня програма

Військовий переклад,
Правоохоронна діяльність в ЗСУ,
Психологія військово-професійної діяльності

спеціалізація

Військовий переклад (за мовами)
Міжнародні відносини у воєнній сфері

2

Військова журналістика
Фінанси та військова економіка
Військове право
Геоінформаційні системи та технології

вид дисципліни: Обов'язкова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2019/2020
Семестр 1
Кількість кредитів ECTS 2
Мова викладання, навчання
та оцінювання українська
Форма заключного контролю залік

Викладач: Мельник Ярослав Іванович, підполковник, доцент кафедри військової політології військового гуманітарно-лінгвістичного факультету

Пролонговано: на 2020/2021 н.р. _____ (проб. №1) "31" "08" 2020
на 2021/2022 н.р. _____ (проб. №1) "30" "08" 2021

КИЇВ – 2019

3

Розробник: Мельник Ярослав Іванович, підполковник, доцент кафедри
військової політології військового гуманітарно-лінгвістичного факультету

ЗАТВЕРДЖЕНО

ВО начальника кафедри військової політології
к.і.н., доцент

В.БЕЗБАХ

Протокол № 1 від "16" 01 2019

Ухвалено Вченою радою військового гуманітарно-лінгвістичного факультету

Протокол від "16" 01 20 19 року № 8

Начальник військового гуманітарно-лінгвістичного факультету

полковник

А.СКРИПНІЧЕНКО

"16" 01 20 19

4

1. Мета дисципліни: навчити курсантів теоретичним та методологічним основам, методиці та практиці, плануванню, організації морально-психологічного забезпечення військ в умовах мирного та воєнного часу, сприяти глибокому усвідомленню та оволодінню ними системою роботи щодо формування морально-психологічних та бойових якостей, підвищення рівня морально-психологічного стану військ.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни

знати:

- основні поняття морально-психологічного забезпечення як окремого виду всебічного забезпечення;
- технології та методики впливу на свідомість та психіку особового складу підрозділу
- фактори негативного впливу на психіку військовослужбовця під час виконання завдань за призначенням та вміння моделювати їх при проведенні занять з бойової підготовки з особовим складом підрозділу;
- шляхи та способи нейтралізації факторів негативного впливу на психіку військовослужбовця, володіти формами та способами надання психологічної допомоги (самопомоги) під час виконання бойових (навчально-бойових) завдань, навчати цьому особовий склад підрозділу

уміти:

- мобілізувати особовий склад підрозділу на виконання бойових задач;
- здійснювати вплив на морально-психологічний стан військовослужбовців;
- організовувати та проводити заходи по зміцненню військової дисципліни та профілактики правопорушень

володіти елементарними навичками:

- формування, підтримання та відновлення морально-психологічного стану ;
- організації національно-патріотичної та психологічної підготовки в підрозділі

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна “Морально-психологічне забезпечення підготовки та застосування підрозділу Збройних Сил України” покликана забезпечити набуття теоретичних знань та практичних навичок, методиці та практиці, організації морально-психологічного забезпечення військ в умовах мирного та воєнного часу, сприяти усвідомленню та оволодінню курсантами системою роботи щодо формування морально-психологічних та бойових якостей, підвищення рівня морально-психологічного стану військ.

4. Завдання (навчальні цілі) дисципліни:

Дисципліна спрямована на досягнення таких загальних компетентностей:

ПКВ-3 Знати фактори негативного впливу на психіку військовослужбовця під час виконання завдань за призначенням та вміти моделювати їх при проведенні занять з бойової підготовки з особовим складом підрозділу;

ПКВ-4 Знати шляхи та способи нейтралізації факторів негативного впливу на психіку військовослужбовця, володіти формами та способами надання психологічної допомоги (самопомоги) під час виконання бойових (навчально-бойових) завдань, навчати цьому особовий склад підрозділу

Дисципліна спрямована на досягнення результатів навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми визначені та сформульовані наступні результати навчання курсантів:

РНв-3 Здатність проводити заходи психологічної підготовки особового складу підрозділу при застосуванні штатного озброєння і військової техніки під час виконання завдань за призначенням

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
РНв-3 Здатність проводити заходи психологічної підготовки особового складу підрозділу при застосуванні штатного озброєння і військової техніки під час виконання завдань за призначенням				
1.1	- Загальні та специфічні фактори негативного впливу на психіку військовослужбовця під час виконання (бойових) навчально-бойових завдань. - Шляхи, способи, форми та методи подолання (нейтралізації) посттравматичних стресових розладів (ПТРС) та бойових психічних травм (БПТ).	Лекція 1/1, 1/3, 2/1, 2/3 Групове заняття 1/2, 1/4, 2/2, 2/4	Реферативне повідомлення, доповідь, опитування з метою визначення засвоєння навчального матеріалу лекції, робота у групах	90%
1.2	- Моделювати фактори негативного впливу на психіку військовослужбовців під час проведення занять з бойової підготовки. - Розпізнавати зовнішні прояви змін у	Семінарське заняття 1/5, 2/5		

	<p>психологічному стані військовослужбовців;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Надавати першу психологічну допомогу (самопомогу); - Навчати цьому особовий склад підрозділу. 			
1.3	<ul style="list-style-type: none"> - Інформування особового складу підрозділу щодо факторів негативного впливу на психіку військовослужбовців з метою формування мотивації військовослужбовців до психологічного гартування. - Роз'яснення особовому складу підрозділу зовнішніх проявів змін у психологічному стані військовослужбовців та прийомів подолання наслідків негативного впливу психотравмуючих факторів на психіку військовослужбовця. 			
1.4	<ul style="list-style-type: none"> - Психологічне гартування особового складу підрозділу під час застосування штатного озброєння і військової техніки в умовах підготовки та виконання навчально-бойових завдань. - Формування індивідуальної психологічної готовності військовослужбовців до виконання бойових (навчально-бойових) завдань. 			

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1	2
Програмні результати навчання (назва)		
РНв-3 Здатність проводити заходи психологічної підготовки особового складу підрозділу при застосуванні штатного озброєння і військової техніки під час виконання завдань за призначенням		
Тема 1	+	+
Тема 2	+	+

7. Схема формування оцінки

7.1 Форми оцінювання курсантів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота (тест) з тем: 1,2 (РН 1.1,1.2.), по 30 балів за кожну
2. Практичні задачі, опитування з тем:1,2 (РН 1.3,1.4), по 20 балів за кожну

Максимальна кількість балів, які можуть бути отримані курсантом з навчальної дисципліни протягом семестру – 100 балів.

Підсумкове оцінювання: диференційований залік.

Диференційований залік виставляється за результатами відпрацювання курсантом усіх практичних, контрольних робіт та опитування протягом змістових модулів та складається із суми балів за усі виконані роботи, протягом семестру.

Умови допуску до заліку: успішне проходження семестрового оцінювання.

Мінімальний пороговий рівень – 60 балів.

7.2 Організація оцінювання:

Семестрове оцінювання здійснюється у формі поточного контролю під час проведення лекційних (реферативні повідомлення, опитування), практичних занять, виконання контрольних робіт та ККР і має на меті перевірку засвоєння курсантами опрацьованого матеріалу та зарахування залікових кредитів. Поточний контроль також передбачає перевірку результатів самостійної роботи курсантів - виконання практичних вправ за всіма темами курсу.

Для оцінки знань курсанта використовується принцип нарахування балів за виконані завдання з подальшим їх переведенням у оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS, що викладена у таблиці 7.2.

Розподіл балів за темами навчальної дисципліни

Поточне оцінювання			Σ
Кредитний модуль 1	Кредитний модуль 2	Самостійна робота	
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ.	Змістовий модуль 2. МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬК (СИЛ)	ККР	
T1	T2		
30	30	40	100

7.3 Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно/ Fail	0-59
Зараховано/ Passed	60-100
Не зараховано/ Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план лекцій і практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	практичні	самостійна підготовка
КМ 1.				
ЗМ 1. Теоретичні та методологічні засади морально-психологічного забезпечення у Збройних Силах України.				
1.	1. Теоретичні та методологічні засади морально-психологічного забезпечення у Збройних Силах України.	4	6	20
КМ 2.				
ЗМ 2. Морально-психологічне забезпечення підготовки військ (сил)				
2.	2. Морально-психологічне забезпечення підготовки до застосування військ (Сил)	4	6	20
	ВСЬОГО	8	12	40

Загальний обсяг 60 год., в тому числі:

Лекцій - 8 год.,

Практичні заняття - 12 год.,

Самостійна підготовка - 40 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Безбах В.Г., Клименко В.С., Мацагор О.А., Кубіцький С.О. Організація виховної роботи в підрозділах Збройних Сил України: навчальний посібник – К.:2011.– 505 с.
2. Безбах В.Г., Клименко В.С., Пацкан О.В., Первак І.О. Посібник з питань організації роботи з особовим складом у Збройних Силах України. Електронний посібник. – К: ВІКНУ, 2014 .
3. Безбах В.Г., Коваленко С.Д., Мельник Я.І. Формалізовані документи з морально-психологічне забезпечення тактичної ланки: навчальний посіб. – К: ВІКНУ, 2019 .

Додаткова:

1. Конституція України. - К., 1996. – 80 с.

2. Воєнна доктрина України. / Указ Президента України № 555/2015 від 24 вересня 2015 року.
3. Указ Президента України від 12 червня 2015 року № 334 “Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді”.
4. Указ Президента України від 11 лютого 2015 року № 69 “Про вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам’яті Героїв Небесної Сотні”.
5. Про Стратегію національної безпеки України. / Указ Президента України № 287/2015 від 26 травня 2015 року.
6. **Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України.** / Указ Президента України № 92/2016 від 14 березня 2016 року.
7. **Про Стратегічний оборонний бюлетень України.** / Указ Президента України № 240/2016 від 6 червня 2016 року.
8. Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 - 2020 роки. / Указ Президента України № 580/2015 від 13 жовтня 2015 року.
9. Концепція проведення інформаційної кампанії щодо посилення військової дисципліни затвердженої Президентом України - Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України 05.06.15.
10. Статути Збройних Сил України. – К.: Варта, 1999.
11. Бойовий статут механізованих і танкових військ СВ ЗС України Ч. III, /наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 25.05.2016 № 238.
12. Бойовий статут механізованих і танкових військ СВ ЗС України Ч. II, /наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 30.12.16 № 605.

Накази МО України, ГШ Збройних Сил України

13. Наказ МО України від 31.12.99 р. № 412 “Про Кодекс честі офіцера Збройних Сил України”.
14. Наказ МО України від 19.04.97 р. № 11 “Про зміцнення військової дисципліни у Збройних Силах України”.
15. Наказ МО України від 03.06.11 р. № 306 “Про затвердження Інструкції з організації правової підготовки у Збройних Силах України”.
16. Наказ ГШ ЗС України від 04.01.17 р. № 4 “Про затвердження Інструкції з організації інформаційно-пропагандистського забезпечення у Збройних Силах України”.
17. Наказ МО України від 16.11.12 р. № 240 “Про впровадження психологічної підготовки особового складу в навчальний процес підготовки органів управління та військ (сил)”.
18. Наказ МО України від 23.09.13 р. № 643 “Про передплату періодичних друкованих видань у Збройних Силах України” (зі змінами).

- 19.Наказ МО України від 03.07.13 р. № 449 “Про затвердження Концепції розвитку державно-патріотичних та військових традицій у Збройних Силах України”.
- 20.Наказ МО України від 29.11.18 р. № 604 “ Про затвердження Інструкції з надання доповідей і донесень про події, кримінальні правопорушення, військові адміністративні правопорушення та адміністративні правопорушення, пов’язані з корупцією, порушення військової дисципліни та їх облік у Міністерстві оборони України, Збройних Силах України та Державній спеціальній службі транспорту”.
- 21.Наказ ГШ ЗС України від 22.05.17 р. № 183 “Про затвердження Положення про структури морально-психологічного забезпечення у Збройних Силах України”.
- 22.Наказ МО України від 10.12.14 р. № 833 “Про затвердження Інструкції з організації професійно-психологічного відбору у Збройних Силах України”, зі змінами.
- 23.Наказ МО України від 20.04.17 р. № 233 “Про заходи щодо попередження пияцтва у Збройних Силах України”.
- 24.Наказ ГШ ЗС України від 29.04.17 р. № 153 “Про затвердження Інструкції з оцінювання морально-психологічного стану особового складу Збройних Сил України”.
- 25.Наказ ГШ ЗС України від 11.09.17 р. № 330 “Про затвердження Інструкції з оцінювання суспільно-політичної обстановки в районах дислокації військ (сил) під час виконання ними завдань за призначенням”.
- 26.Наказ МО України від 29.06.10 р. № 336 “Про затвердження Положення про організацію військово-соціологічних, соціально-психологічних та психологічних досліджень у Збройних Силах України”.
- 27.Наказ ГШ Збройних Сил України від 04.12.14 р. № 317 “Про Психологічну службу Збройних Сил України”.
- 28.Наказ ГШ ЗС України від 08.02.16 р. № 51 “Про затвердження Положення про Головне управління морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України”.
- 29.Наказ ГШ ЗС України від 04.05.16 р. № 179 “ Про затвердження Положення про Центр морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України”.
- 30.Наказ МО України від 24.10.16 р. № 553 “Про затвердження Інструкції з організації вартової служби у Збройних Силах України”.
- 31.Наказ МО України від 14.05.12р. № 319 “Про затвердження Положення про клуби військових частин Збройних Сил України”.

32. Наказ МО України від 26.12.13 р. № 916 “Про затвердження Положення про бібліотеки у Збройних Силах України та Інструкції про порядок вилучення і списання документів з фондів бібліотек у Збройних Силах України”.
33. Наказ МО України від 22.04.11 р. № 220 “Про затвердження Концепції душпастирської опіки у Збройних Силах України”.
34. Наказ ГШ Збройних Сил України від 16.08.13р. № 177 “Про внесення змін до Положення про Раду сержантів у Збройних Силах України”.
35. Наказ ГШ Збройних Сил України від 18.10.13 р. № 238 “Про внесення змін до Кодексу сержанта Збройних Сил України та Положення про Кодекс сержанта Збройних Сил України”.
36. Наказ начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України від 29.11.10 № 193 “Про стан організації роботи з сержантським (старшинським) складом Збройних Сил України та шляхи її вдосконалення”.
37. Наказ ГШ ЗС України від 16.08.13р. № 175 “Про інформаційні центри підрозділів Збройних Сил України”.
38. Наказ МО України від 14.12.16 р. № 685 “Про затвердження Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Збройних Силах України”.
39. Наказ МО України від 22.02.16 № 95 “Про затвердження Концепції підготовки Збройних Сил України”.
40. Наказ ГШ Збройних Сил України від 27.04.18 року № 173.
41. Наказ ГШ Збройних Сил України від 28.03.17 № 108 “Про затвердження Інструкції з організації національно-патріотичної підготовки у Збройних Силах України”

Директиви МО України, ГШ Збройних Сил України

42. Організаційно-методичні вказівки щодо організації морально-психологічного забезпечення у Збройних Силах України у поточному році.
43. Про вдосконалення системи військово-патріотичного виховання у Збройних Силах України (№ Д 22 від 17.04.06 р.)
44. Про впорядкування питань задоволення релігійних потреб військовослужбовців Збройних Сил України (№ Д 25 від 21.04.06 р.)
45. Про організацію роботи та завдання органів військового управління щодо недопущення випадків скоєння самогубств військовослужбовцями Збройних Силах України (№ ДГШ-12 від 08.08.15 р.)
46. Про організацію культурно-виховної просвітницької роботи та дозвілля військовослужбовців, членів їхніх сімей, працівників Збройних Сил України (№ Д-57 від 29.12.06 р.)

47. Курс психологічної підготовки особового складу військ (сил) Збройних Сил України КРС 01.313.004-2013 (01) (затверджений заступником начальника Генерального штабу Збройних Сил України 10.07.13 року).
48. Військовий стандарт тактичного рівня – І-Ст-4 “Індивідуальна підготовка військовослужбовця з психологічної підготовки” (затверджено начальником Головного управління по роботі з особовим складом Збройних Сил України 14.01.13 року).
49. Про удосконалення діяльності органів військового управління щодо покращення морально-психологічного стану та стану правопорядку в Збройних Силах України (№ ДГШ-32 від 30.12.15 р.).
50. Про організацію морально-психологічного забезпечення у військових частинах (підрозділах) Збройних Сил України під час проведення антитерористичної операції (№ Д-11 від 07.07.15 р.)

Підручники, посібники, монографії

51. Афонін Е.А. Становлення Збройних Сил України : соціально-психологічні проблеми. – К.: Варта, 1994. – 314 с.
52. Бабенко М.С., Ротань М.П., Стасюк В.В., Литвиновський Є.Ю. Виховна робота: методологія, організація і методика. Навчально-методичний посібник. – К.: ВГІ НАОУ, 2002.
53. Військове навчання та виховання : навчальний посібник. / О. В. Стаховський, Г. В. Бондарев, І. М. Криленко, О. В. Крутиков. – Х. : ФВП НТУ “ХПІ”, 2015. – 540 с.
54. Виховна робота у Збройних Силах України: підруч. / [А.О. Кобзар, О.В. Копаниця, В.М. Грицюк та ін.]; за заг.ред. Б.П. Андресюка. – Чернівці: Місто, 2011– 408 с.
55. Гаврюшенко В.В., Приліпко О.Ф., Шемчук В.А., Шемчук О.М., Котвіцький В.В. Теорія і методика виховної роботи: навчально-методичний посібник. – Київ, Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – К: КНУ, 2014.- 312 с.
56. Коупленд Н. Психология и солдат / Пер.с англ. – М.: «Воениздат», 1991. – 96 с.
57. Колпаков В.М. Методи управління: Учебное пособие. – К.: «Орин-прес», 1997. – 344 с.
58. Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України: підручник: у 2 ч. Ч. I / В.М. Вилко, В.М. Грицюк, В.Г. Дикун та ін.: за заг.на ред. В.В. Стасюка - К.: НУОУ, 2012. – 464 с.

Додаткові ресурси:

<http://www.mil.univ.kiev.ua>